

Gedurende de maand september (2025) verbleef ik bij TAKT in Berlijn als artist in residence. Dit is voor mij een belangrijke stap, zowel voor de ontwikkeling van nieuw werk als voor mijn professionele groei en de zichtbaarheid van mijn werk. De residency bij TAKT was self-initiated. Het voorzag in accommodatie, maar niet in een programma. Voor mij is dat precies wat ik wilde voor deze periode.

Het was heerlijk om een hele maand terug in Berlijn te zijn. Ik houd van deze stad, met zijn vele instellingen, galeries en musea voor hedendaagse kunst. En met zijn relaxte sfeer en een vriendelijkheid die bijzonder is voor een stad van deze omvang en belang. Ik verbleef in een heerlijke wijk: ook hier die relaxte sfeer, de vriendelijke mensen, kleine kinderen en speelplaatsen en veel vega en bio. Iedere keer heel fijn thuiskomen na een intensieve dag met gesprekken, museum- of galeriebezoeken en wat dan ook.

Ik ben fotograaf en beeldend kunstenaar en in mijn werk onderzoek ik de concepten ruimte, tijd en licht, zowel wetenschappelijk als emotioneel. Ik wil deze begrippen tastbaar maken door visuele en technische middelen. Dat doe ik door middel van foto's en installaties. Momenteel werk ik aan een nieuw project, genaamd ANIMA, waarin ik concepten van tijd en symbiose onderzoek.

Doel

Mijn doel voor de residency was drieledig:

- Project: het zou me de tijd en ruimte geven om me volledig op mijn project ANIMA te richten. Het was een kans om mijn artistiek onderzoek voort te zetten en verder te ontwikkelen, en om te experimenteren met nieuwe technieken en benaderingen.
- Concept: ik wilde graag mijn perspectief verruimen en nieuwe inzichten krijgen in mijn werk door omgeven te zijn door kunst en kunstenaars uit verschillende disciplines en door veel werk van andere kunstenaars te bekijken.
- Zichtbaarheid: naast tijd en inspiratie voor mijn artistieke werk wilde ik deze residentie ook gebruiken voor het vergroten van mijn zichtbaarheid binnen het

internationale kunstcircuit. Berlijn heeft talloze galeries, projectruimtes en musea die openstaan voor experimentele en interdisciplinaire kunst. Het is de perfecte plek om nieuwe contacten te leggen en samenwerkingen te verkennen.

Project

ANIMA is mijn nieuwste project. Ik onderzoek tijd (vergankelijkheid) en symbiose (samenwerking en afhankelijkheid). Daarvoor werk ik met scoby; levend, organisch materiaal dat gevormd wordt door bacteriën en gisten die in symbiose fermenteren. Door de natuurlijke processen van veroudering, groei, verval en biologische verandering verandert de tijd direct in de materie zelf.

ANIMA bevindt zich in de ontwikkelfase. Ik kweek scoby's en experimenteer met licht, projectie en veranderende scoby-structuren. Ik onderzoek in welke vormen ik scoby's kan laten groeien zodat ze een krachtige metafoor vormen voor vergankelijkheid en kwetsbaarheid. Met een bio-science laboratorium bekijk ik hoe we symbiose in scoby op microscopisch niveau kunnen visualiseren. Ik doe theoretisch onderzoek naar symbiose en heb gesprekken met deskundigen op het gebied van bio-art. Met een mentor heb ik gesprekken over de artistieke ontwikkeling.

Het was een gedoe om mijn scoby's mee te nemen in mijn koffer... Want ze moeten tenslotte in hun vloeistof vervoerd worden. Goed ingepakt in plastic dozen, vervolgens in zip-locks en dan nog een keer in een vacuüm plastic zak... En toch had één doosje nog gelekt. Maar goed, ze zijn ongeschonden aangekomen gelukkig. Vervolgens meteen de koelkast in.

Voor het verder ontwikkelen van de sculpturen moest ik het in de studio doen met de materialen die ik daar vond. Ik had uiteraard niet de mogelijkheid om veel spullen mee te nemen. Met kunst en vliegwerk heb ik schaalmodellen gemaakt van hangende scoby-sculpturen, die ik in een uiteindelijke expositie levensgroot wil uitvoeren.

De schaalmodellen heb ik gefotografeerd en soms door middel van AI in een virtuele museumruimte geplaatst om te zien of het concept op die manier werkt.

Ik heb scoby's gefotografeerd op een lichtbak in verschillende stadia van groei en dus doorzichtigheid om het verloop van tijd te visualiseren.

Conceptontwikkeling

Het belangrijkste van deze periode is dat ik het concept van het project ANIMA verder heb kunnen verdiepen. Dat gebeurde in een on verwacht vloeiend proces. Door heel veel exposities, musea en galleries te bezoeken, door deel te nemen aan gegidste tours, panelgesprekken en presentaties zat ik een maand lang in een flow waar ik helemaal

ondergedompeld was in hedendaagse kunst. Ik heb 20 galeries bezocht en 14 exposities met daarin de genoemde evenementen.

In september is het Berlin Art Week, Gallery Weekend en Literature Festival. Dus er was heel veel te kiezen.

Voor mijn vertrek naar Berlijn had ik een stevig programma gemaakt van alles wat ik wilde doen; omdat het zonde van de tijd is om dat ter plekke te doen, omdat je voor sommige dingen van tevoren tickets moet reserveren, en omdat ik er niet ter plaatse achter wil komen dat ik iets heel interessants gemist heb.

Ik was vooral aangetrokken tot hedendaags sculpturaal werk. Daarom was het bezoek aan de Boros Foundation heel erg interessant. Ook de exposities van Lygia Clark (Neue Nationalgalerie), het werk van Klára Hosnedlová (Hamburger Bahnhof) en vooral Jiyoun Joon (DAAD Gallery) hebben me heel erg geïnspireerd.

Wat ik daarvan vooral meegenomen heb is breder kijken, meer voorbij de letterlijkheid van het begrip symbiose stappen, veel ruimtelijker werken. Ook heb ik meer ideeën gekregen voor werken met andere materialen om een metafoor voor symbiose te vormen, zoals was, siliconen, beton, gips, etc.

Mijn mede-resident was Emily Gherard uit Seattle. Ze is beeldend kunstenaar met een loopbaan van 25 jaar en maakt prachtig werk. Ze is winnaar van de prestigieuze MacDowell Fellowship. We konden het heel goed met elkaar vinden en hebben flink wat activiteiten samengedaan. En heel veel gesprekken gehad, een kop koffie ging soms naadloos over in de lunch omdat we nog lang niet waren uitgepraat. We spraken over onze eigen kunstpraktijk en bespraken de exposities die we samen bezochten. Ik leerde daardoor beter te verwoorden waarom iets me raakte of niet en waar mijn eigen esthetische voorkeuren liggen. Door deze gesprekken kon ik mijn visie verder aanscherpen en beter reflecteren op mijn eigen werkpraktijk.

Zichtbaarheid

In een aantal van de galeries die ik heb bezocht heb ik prettige gesprekken met de galeriehouders gehad en heb ik portfoliofolders van mijn werk kunnen achterlaten. Het bezoek aan de artist talk van Rachel Mayeri bij Art Laboratory Berlin was heel erg de moeite waard omdat ik er veel contacten heb kunnen leggen in het veld van *art and science*. En bij een paar galerieruimtes lijken er mogelijkheden te zijn om volgend jaar een expositie te organiseren. Genoeg aanknopingspunten om zorgvuldig op te volgen.

Het plan is dan ook om volgend jaar mei of juni opnieuw een maand in Berlijn te verblijven om daaraan verder te werken. In de tussentijd werk ik met de opgedane verdieping verder aan ANIMA.

Dank

Ik wil het Gerbrandy Cultuurfonds heel erg bedanken voor de bijdrage die het voor mij mogelijk heeft gemaakt om deze residency te doen. Het heeft me heel veel gebracht. De inspiratie, kennis en contacten uit deze periode zijn heel belangrijk voor mij in de verdere ontwikkeling van mijn werk als kunstenaar.